

Raport laika LIFE15 GIE/PL/000758
MASZ PRAWO DO SKUTECZNEJ
OCHRONY PRZYRODY

The Layman Report LIFE15 GIE/PL/000758
YOU HAVE THE RIGHT TO AN EFFECTIVE
NATURE CONSERVATION

**Raport laika LIFE15 GIE/PL/000758
MASZ PRAWO DO SKUTECZNEJ
OCHRONY PRZYRODY**

**The Layman Report LIFE15 GIE/PL/000758
YOU HAVE THE RIGHT TO AN EFFECTIVE
NATURE CONSERVATION**

Redakcja całości opracowania:
Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

Opracowanie graficzne:
Pracownia C&C Sp z o.o.
www.ccpog.com.pl

© **Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska**

Wydawca:
Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
ul. Wawelska 52/54
00-922 Warszawa
ww.gdos.gov.pl

Fotografia na okładce:
AdobeStock

Skład, łamanie, druk:
Pracownia C&C Sp z o.o.
www.ccpog.com.pl

Warszawa 2021

Egzemplarz bezpłatny

Projekt:
Projekt LIFE15 GIE/PL/000758 pn. Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody

Beneficjent:
Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

Termin realizacji:
08.2016-09.2021

Wartość projektu:
898 242 EURO

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758 pn. „Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody”, finansowany ze środków Programu LIFE oraz ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Full report edited by:
General Directorate for Environment Protection

Graphic Design:
Pracownia C&C Sp z o.o.
www.ccpog.com.pl

© **General Directorate for Environment Protection**

Published by:
Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
ul. Wawelska 52/54
00-922 Warszawa
ww.gdos.gov.pl

Cover photo:
AdobeStock

Setting, paging, printing:
Pracownia C&C Sp z o.o.
www.ccpog.com.pl

Warsaw 2021

Free of charge copy

Project:
Project LIFE15 GIE/PL/000758 entitled You have the right to an effective nature conservation

Beneficiary:
General Directorate for Environment Protection

Project duration:
08.2016-09.2021

Total Project Budget:
898 242 EURO

Project LIFE15 GIE/PL/000758 entitled: “You have the right to an effective nature conservation”, financed from LIFE Program funds and funds of the National Fund for Environment Protection and Water Management

Spis treści

Beneficjent Projektu	8
Geneza projektu	8
Informacje o projekcie	10
Działania realizowane w ramach projektu	12
Kurs e-learningowy	12
Szkolenia organizowane w projekcie	14
Zielone staże	18
Konkurs pn. „Interwencja dla przyrody”	20
Kampania promocyjna	20
Materiały informacyjno-promocyjne	22
Glosariusz podstawowych pojęć z zakresu przepisów o ochronie przyrody	22
Zbiór orzeczeń sądowych z zakresu prawnej ochrony przyrody	22
Współpraca	24
Komitet sterujący	24
Infografiki poradnikowe	24
Algorytmy współpracy	26
Podsumowanie – kluczowe rezultaty	26

Table of Contents

Project Beneficiary	9
Project background	9
Information on the project	11
Actions delivered as part of the project	13
An e-learning course	13
Trainings organised as part of the Project	15
Green In-Service Trainings	19
A competition entitled “An intervention for the nature” [Interwencja dla przyrody]	21
Promotion campaign	21
Information and promotional materials	23
A glossary of key nature conservation terms	23
Compendium of legal nature conservation case-law	23
Cooperation	25
Steering Committee	25
Infographics	25
Cooperation algorithms	27
Summary – Key Results	27

BENEFICJENT PROJEKTU

Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska odpowiada za realizację polityki ochrony środowiska w zakresie kontroli procesu inwestycyjnego, działań informacyjnych dotyczących środowiska i jego ochrony oraz zarządzania ochroną przyrody, w tym m.in. obszarami Natura 2000.

Urząd powstał na mocy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska odpowiada za wdrażanie i realizację zasad funkcjonowania systemu ocen oddziaływania na środowisko w procesie planowania przestrzennego i w procesie inwestycyjnym. Realizuje zadania z zakresu zapobiegania i naprawy szkód w środowisku, ochrony zadrzewień i terenów zielonych, ochrony gatunkowej, siedlisk przyrodniczych i obszarów chronionych oraz wdrażania polityki ekologicznej państwa w tym zakresie. Odpowiada za zarządzanie informacją o środowisku

Źródło: AdobeStock

i jego ochronie oraz rejestrację organizacji w krajowym rejestrze organizacji zarejestrowanych w systemie ekozarządzania i audytu (EMAS). W jej kompetencjach są również zadania z zakresu zarządzania systemem informatycznym GIS, bazami danych i stroną internetową Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000.

GENEZA PROJEKTU

Punktem wyjścia do realizacji projektu była potrzeba poprawy współpracy pomiędzy regionalnymi dyrekcjami ochrony środowiska, Policją, Prokuraturą oraz organami wymiaru sprawiedliwości.

Bezpośrednią przyczyną podjętych działań była:

- konieczność poprawy współpracy pomiędzy RDOŚ i organami ścigania jako wyznacznik realizacji postanowień Konwencji z Aarhus oraz wskaźnik współpracy pomiędzy obywatelami, a organami odpowiedzialnymi za ochronę przyrody;
- konieczność podnoszenia wiedzy grup docelowych nt. ochrony przyrody, w celu wzrostu świadomości szkodliwości tego typu przestępstw oraz

zwiększenia liczby spraw skierowanych do sądu, które kończyłyby się wnioskiem o ukaranie;

- trudność w orzekaniu na temat odpowiedzialności podmiotów;
- rozproszenie regulacji oraz brak świadomości społecznej, że naruszanie norm prawa ochrony środowiska można zakwalifikować jako przestępstwo.

Założeniem projektu było informowanie i edukowanie w zakresie prawnej ochrony przyrody oraz maksymalizowanie korzyści płynących z prawodawstwa w zakresie środowiska, poprzez lepsze wdrażanie tego prawodawstwa.

PROJECT BENEFICIARY

General Directorate for Environment Protection [Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, GDOŚ] is in charge of implementation of environment protection policy in terms of control of an investment process, information activities involving the environment and its protection, and environment protection management, incl. Natura 2000 protected areas.

The authority was established under the Law of 3 October 2008 on the provision of information on the environment and its protection, involvement of the society in environment protection, and environmental impact studies.

The General Directorate for Environment Protection is in charge of implementation and enforcement of

rules of operation of environmental impact studies system in spatial planning and investment process. It delivers objectives in prevention and repair of environmental damages, protection of woodlot and green areas, protection of species, natural habitats and protected areas, and implementation of state green policy in that respect. It is in charge of management of environment and environment protection information, and registration of organisations with the domestic EcoRegister and Audit Scheme [EMAS]. Its competences include also tasks such as managing GIS system, databases and the website of the European Natura 2000 Network.

PROJECT BACKGROUND

Starting point of project was the need to improve cooperation between regional environment protection directorates [Regionalne Dyrekcje Ochrony Środowiska, RDOŚ], the Police, the Prosecution Service, and judicial authorities.

The reason directly behind the actions concerned was:

- the need to improve cooperation between RDOŚ and the prosecution authorities, as a measure of implementation of the Aarhus Convention and an indicator of cooperation between the citizen and the authorities in charge of environment protection;
- the need to improve environment protection knowledge of target groups, to increase awareness on adverse consequences of such types of offences, and to increase the number of cases filed with the court, which would end in a motion for penalty;
- difficulties in adjudication on liability of entities;
- dispersed regulations and lack of a social awareness that violation of environment protection laws can be classified as an offence.

Source: AdobeStock

INFORMACJE O PROJEKCIE

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758 Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody był realizowany przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska i finansowany ze środków Komisji Europejskiej w ramach Programu LIFE oraz ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Głównym celem projektu było podwyższenie poziomu świadomości i wiedzy organów zaangażowanych w prawne aspekty ochrony przyrody, poprawa koordynacji ich działań oraz ułatwienie egzekwowania prawa w zakresie ochrony przyrody.

Szczegółowe cele projektu obejmowały:

- podniesienie wiedzy i świadomości organów sądowiczych i prokuratury w Polsce na temat prawnej ochrony przyrody poprzez dotarcie z działaniami i efektami Projektu do sędziów biorących udział w postępowaniach w tym obszarze;
- podniesienie wiedzy i świadomości organów ścigania w Polsce na temat prawnej ochrony przyrody poprzez dotarcie z działaniami i efektami Projektu do pracowników organów ścigania;

- poprawę współpracy pomiędzy różnymi podmiotami zajmującymi się prawną ochroną przyrody (władze sądownicze, organy ścigania, regionalne dyrekcje ochrony środowiska) poprzez wspólne działania, wdrażanie procedur efektywnej współpracy oraz wsparcie ze strony przeszkolonych stażystów;
- budowanie świadomości społecznej (kształtowanie nacisku społecznego i monitoringu społecznego) oraz budowanie w społeczeństwie kompetencji w zakresie prawnej ochrony środowiska, stworzenie społecznego lobbingu na rzecz skutecznej ochrony przyrody;
- zwiększenie skuteczności egzekwowania przepisów prawa w zakresie przestępstw i wykroczeń przeciwko ochronie przyrody;
- wspieranie wymiany doświadczeń i dobrych praktyk pomiędzy różnymi podmiotami związanymi z prawną ochroną przyrody przez wykorzystywanie ich doświadczeń jako treści promocyjno-informacyjnych oraz materiału edukacyjnego;
- podnoszenie wiedzy na temat prawnej ochrony przyrody na obszarach Natura 2000.

GRUPY DOCELOWE:

Przedstawiciele organów sądowniczych, którzy posiadają doświadczenie zawodowe w zakresie prowadzenia spraw związanych z ochroną przyrody

Przedstawiciele prokuratur regionalnych, okręgowych i rejonowych, którzy posiadają doświadczenie zawodowe w zakresie prowadzenia spraw związanych z ochroną przyrody

Przedstawiciele Policji w podziale na komendy rejonowe, komendy wojewódzkie, którzy posiadają doświadczenie zawodowe w zakresie prowadzenia spraw związanych z ochroną przyrody

Przedstawiciele pozostałych podmiotów i osób zajmujących się i zainteresowanych tematyką prawnej ochrony przyrody (m.in. GDOŚ i rdoś oraz GIOŚ i wioś, osoby studiujące na kierunkach prawniczych)

Ogół społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem ekologicznych organizacji pozarządowych, które mają w swoim statucie działania na rzecz ochrony przyrody oraz lokalnych aktywistów działających na rzecz prawnej ochrony przyrody

INFORMATION ON THE PROJECT

LIFE15 GIE/PL/000758 project You have the right to an effective nature conservation [Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody] was implemented by the General Directorate for Environment Protection, and it was financed from the European Commission funds within the LIFE Program, and the funds of the National Fund for Environment Protection and Water Management [Narodowy Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, NFOŚiGW].

The main objective of the project was to increase awareness and knowledge of authorities involved in legal aspects of nature conservation, to improve coordination of their activities and to facilitate enforcement of nature conservation law.

Detailed objectives of the project included:

- to improve knowledge and awareness of judicial authorities and prosecution authorities in Poland in terms of legal nature conservation, by targeting judges concerned, and communicating Project activities and results to them;
- to increase knowledge and awareness of the prosecution authorities in Poland in terms of legal

nature conservation, by targeting staff of the prosecution authorities and communicating Project activities and results to them;

- to improve cooperation between various stakeholders involved in legal nature conservation (judicial authorities, prosecution authorities, regional environment protection directorates) by means of joint actions, implementing efficient cooperation procedures, and support by trained interns;
- to build social awareness (to develop social pressure and social monitoring) and to develop competences in the society in terms of legal environment protection, to develop a social lobbying for an effective nature conservation;
- to improve enforcement of the law, as far as environmental offences and misdemeanours are concerned;
- to support exchange of know-how and best practices among various stakeholders involved in legal nature conservation, by drawing on their experience and using it as a promotion and information content and education material;
- to improve knowledge on legal nature conservation on Natura 2000 protected areas.

TARGET GROUPS:

Representatives of judicial authorities, with professional experience in nature conservation cases

Representatives of regional, circuit and district prosecution services, with professional experience in nature conservation cases

Representatives of the Police by district, voivodship police stations, with professional experience in nature conservation cases

Representatives of other entities and people handling and interested in nature conservation issues (among others GDOŚ & rdoś, and the chief & district environment protection inspectorates, law school students)

The society as a whole, with a particular focus on environmental NGOs, whose statutes provide for activities for nature conservation and legal conservation

DZIAŁANIA REALIZOWANE W RAMACH PROJEKTU

Kurs e-learningowy

W celu podwyższenia poziomu świadomości i wiedzy organów zaangażowanych w ochronę przyrody na temat prawnej ochrony przyrody, w tym również sieci Natura 2000, w 2017 roku opracowano i udostępniono kurs e-learningowy – ochrona przyrody w prawie i praktyce. Dla lepszego przekazu wiedzy, kurs podzielono na trzy moduły: prawo ochrony przyrody, kompetencje i współpraca podmiotów zaangażowanych w prawną ochronę przyrody oraz partycypacja publiczna i udział społeczny w prawnej ochronie przyrody. Na zakończenie kursu każdy uczestnik, po otrzymaniu minimalnej liczby punktów z testu, mógł wygenerować imienny certyfikat. Dodatkowo dla uczestników kursu została uruchomiona skrzynka e-mail, stanowiąca pomoc techniczną w rozwiązywaniu pojawiających się problemów oraz odpowiedzi na przesłane różnego rodzaju pytania. Od uruchomienia kursu do 2021 roku, liczba uczestników kursu wzrosła do ponad 10 tys. osób, co znacznie

przekroczyło zakładany wskaźnik w projekcie tj. 300 kursantów.

Kurs e-learningowy, jako źródło istotnych informacji na temat prawnej ochrony przyrody, był wykorzystywany również w ramach innych zadań projektowych tj. konkursu dla Policji a także szkoleń dla przedstawicieli organów ścigania (Policja, prokuratura) oraz władzy sądowniczej.

Source: AdobeStock

Źródło: GDOS

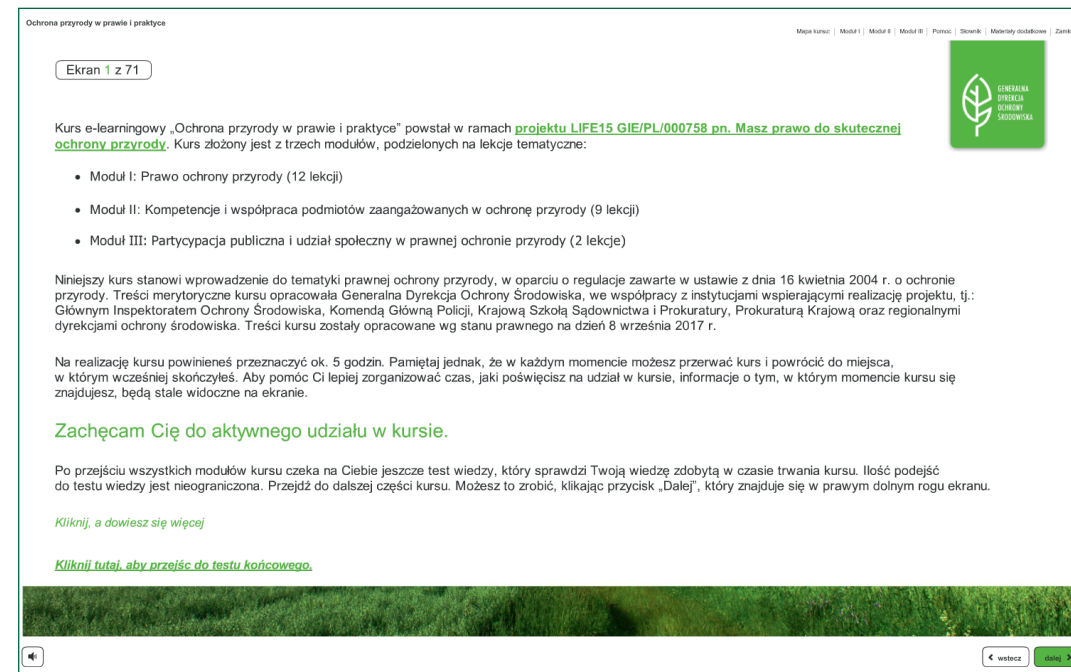
ACTIONS DELIVERED AS PART OF THE PROJECT

An e-learning course

To improve awareness and knowledge of authorities involved in nature conservation on legal nature conservation, incl. the Natura 2000 network, in 2017 an e-learning course was developed and shared: environment protection in the law and in practice. To facilitate learning, the course was divided into three modules: nature conservation law; competences and cooperation of stakeholders involved in legal nature conservation; and public participation

and social involvement in legal nature conservation. Upon completion of the course, each participant, provided that they received the required minimum number of credits at their test, was able to generate a personal certificate. Also, an e-mail box was launched for participants, as a technical support to help solve problems as they emerge and to answer various types of questions asked. Since the launch of the project until 2021, the number of course participants increased to more than 10 k people, which exceeded by far the assumed project indicator of 300 participants.

The e-learning course, as a source of vital information on legal nature conservation, was used also in other project activities, i.e. a competition for the Police, and also trainings for representatives of the prosecution authorities (the Police, the Prosecution Service) and the judicial authorities.

Source: GDOS

Źródło: GDOS

Szkolenia organizowane w projekcie

W ramach projektu LIFE15 GIE/PL/000758 zorganizowano szkolenia dedykowane dla różnych grup docelowych. Organizacja cyklu szkoleń umożliwiła uczestnikom poszerzenie wiedzy z zakresu ochrony przyrody oraz przyczyniła się do wymiany zdobytych doświadczeń.

Jedną z grup docelowych dla których zorganizowano jednodniowe szkolenia były organizacje pozarządowe, które miały w swoim statucie ochronę przyrody/środowiska naturalnego. Celem szkoleń było podniesienie wiedzy uczestników szkoleń z zakresu ochrony przyrody oraz na temat roli organizacji społecznych jako stron w postępowaniach o wykroczenia przeciwko przyrodzie. Chcąc dotrzeć do jak

najliczniejszej liczby odbiorców zorganizowano trzy szkolenia, które odbyły się w latach 2018–2020. Łącznie podczas ww. szkoleń przeszkolono 34 osoby reprezentujące 21 organizacji.

W trakcie szkoleń dla organizacji pozarządowych omówione zostały zagadnienia dotyczące form ochrony przyrody, ochrony zadrzewień, funkcjonowania ośrodków rehabilitacji zwierząt, roli organizacji pozarządowych w ochronie przyrody oraz kompetencji Eko Patrolu Straży Miejskiej, roli organizacji pozarządowych w sprawach dot. ochrony przyrody. Wykładowcami podczas szkolenia byli pracownicy Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie, Ośrodka rehabilitacji „Ptasi Azył” prowadzonego przy Warszawskim Ogrodzie Zoologicznym oraz Eko Patrolu Straży Miejskiej, fundacji WWF Polska.

Kolejnymi grupami docelowymi dla których zorganizowano, tym razem, dwudniowe szkolenia byli przedstawiciele organów ścigania (Policji i prokuratury) oraz władzy sądowniczej. Na terenie całego kraju zorganizowano 17 (w latach 2018–2019) szkoleń dla Policji, 11 (w 2019 roku) szkoleń dla prokuratorów oraz 9 (w latach 2020–2021) szkoleń dla sędziów. Łącznie przeszkolono 518 funkcjonariuszy Policji, 265 prokuratorów oraz ok. 200 sędziów. Podobnie jak w przypadku szkoleń dla

Źródło: GDOS

Trainings organised as part of the Project

As part of LIFE15 GIE/PL/000758 project, dedicated trainings for various target groups have been organised. Organising a cycle of trainings provided their participants an ability to improve their knowledge of nature conservation, and contributed to an exchange of experience.

One of the target groups, for whom one day long trainings were organised, were NGOs that had environment protection/nature conservation in their statutes. The objective of the trainings was to improve knowledge of training participants on nature conservation, and on the role of social organisations as parties to proceedings involving environmental misdemeanours. To reach the maximum possible number of recipients, there have 3 training sessions held in 2018–2020. In total, during the above trainings, 34 people representing 21 organisations have been trained.

During the trainings for NGOs, one discussed issues concerning forms of nature conservation, protection of woodlot, operation of animal shelter facilities, role of NGOs in nature conservation, and competences of street wardens' Eco Patrol, role of NGOs in nature conservation proceedings. Training lecturers were given by staff of the General Directorate for Environment Protection, Regional Environment Protection Directorate of Warsaw, "Ptasi Azył" bird shelter by the Warsaw Zoo, street wardens' Eco Patrol, WWF Polska foundation.

Other target groups, for whom this time two day long trainings were organised, were representatives of the prosecution authorities (the Police, the Prosecution Service) and judicial authorities. All over Poland, there were 17 trainings for the Police (2018–2019), 11 (in 2019) for prosecutors, and 9 (2020–2021) for judges. In total, 518 Police officers, 265 prosecutors and some 200 judges have been trained. As in case of the trainings for NGOs, the objective of the trainings for the prosecution and judicial authorities was to communicate basic knowledge on nature conservation and enforcement of law in this

Source: GDOS

respect, and also to offer an insight into a scheme of actions to be taken in proceedings involving environmental offences and misdemeanours. Also, to offer an insight into possible offences that take place in legally protected areas, on the second day of the trainings, there were site visits to nearby national parks. A major benefit derived from the trainings was the ability to hear those with real-life experience, i.e. staff of regional environment protection directorates, regional directorates of national forests, voivodship environment protection inspectorates,

Source: GDOS

Szkolenia dla sędziów

Źródło: GDOŚ

Szkolenia dla sędziów

Źródło: GDOŚ

Szkolenia dla sędziów

Source: GDOŚ

organizacji pozarządowych celem szkoleń dla przedstawicieli organów ścigania oraz władzy sądowej było przekazanie podstawowej wiedzy na temat ochrony przyrody i egzekwowania przepisów prawa w tym zakresie, a także przybliżenie schematu podejmowania czynności przy prowadzeniu postępowań w sprawie przestępstw i wykroczeń przeciwko przyrodzie. Dodatkowo, aby móc przybliżyć uczestnikom możliwe przestępstwa występujące na terenach objętych prawną ochroną przyrody, drugiego dnia szkoleń przeprowadzane były wizyty terenowe w pobliskich parkach narodowych. O ogromną wartością wszystkich szkoleń była możliwość wysłuchania prelekcji prezentowanych przez samych praktyków

tj. pracowników regionalnych dyrekcji ochrony środowiska, regionalnych dyrekcji lasów państwowych, wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska, izb administracji skarbowej oraz szkół policji, którzy wygłosili prelekcje podczas zaplanowanych szkoleń. Każdy uczestnik w czasie szkolenia mógł poszerzyć swoją wiedzę na temat: form ochrony przyrody, kompetencji Straży Leśnej, konwencji o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (CITES), gospodarki odpadami oraz postępowań dowodowych.

Ponadto w celu ugruntowania wiedzy zdobytej podczas szkoleń opracowano uniwersalne pakiety materiałów szkoleniowych dedykowane dla przedstawicieli Policji, prokuratorów oraz sędziów, które można było pobrać ze strony internetowej projektu.

Z uwagi na wprowadzone obostrzenia związane z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2 organizacja cyklu szkoleń dla sędziów była utrudniona. Istniało ryzyko, że szkolenia mogą się nie odbyć. W związku z powyższym opracowano kurs e-learningowy, dedykowany sędziom, który zakresem obejmuje materiał merytoryczny ze szkoleń. Publikacja kursu nastąpiła w sierpniu 2021 roku na platformie edukacyjnej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, co umożliwi w jak największym stopniu dotarcie do grupy docelowej. Kurs e-learningowy będzie dostępny również po zakończeniu Projektu.

fiscal administration authorities, police academies, who gave lectures at the trainings concerned. The training enabled each participant to improve their knowledge of: forms of nature conservation, competences of Forest Guard [Straż Leśna], Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora [CITES], waste management and hearing of evidence.

Due to SARS-CoV-2 pandemic restrictions, there have been difficulties in organising a cycle of training sessions for judges. There was a risk that the trainings would not take place. Therefore, an e-learning course was developed for judges, covering the merits of the training. The course was published in August 2021 via an educational platform of the National School of the Judiciary and the Prosecution Service [Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury], which will make it possible to reach the target group to a maximum extent. The e-learning course will remain available also upon Project completion.

Also, to improve knowledge learnt at the trainings, a universal sets of training materials has been developed dedicated for representatives of the Police, prosecutors and judges, to be downloaded from the Project's website.

Szkolenia dla prokuratorów

Źródło: GDOŚ

Szkolenia dla sędziów/prokuratorów

Source: GDOŚ

Szkolenia dla prokuratorów/sędziów

Source: GDOŚ

Zielone staże

Diagnoza problemów przed rozpoczęciem realizacji projektu wykazała konieczność wsparcia regionalnych dyrekcji ochrony środowiska w zakresie informowania społeczeństwa o prawnej ochronie przyrody. Jednym z zadań realizowanych w projekcie była pilotażowa realizacja programu zielonych staży dla osób bezrobotnych oraz wykluczonych na rynku pracy. Trzymiesięczne płatne staże odbyły się w dwóch cyklach w 2019 r. i w 2020 r.

Przed rozpoczęciem pracy stażyści zostali przeszkoleni z zagadnień dotyczących prawnej ochrony przyrody oraz zapoznani się z kompetencjami regionalnych dyrekcji ochrony środowiska podczas szkolenia w Sękocinie Starym i Czosnowie. Wśród prelegentów znaleźli się pracownicy Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gdańsku, Olsztynie, Opolu i Warszawie, Ptasięgo Azylu, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Centrum Szkolenia Policji w Legionowie oraz Kampinoskiego

Parku Narodowego. Podczas szkolenia uczestnicy mieli okazję uczestniczyć w wizytach edukacyjnych i terenowych w Instytucie Badawczym Leśnictwa, Ogrodzie Botanicznym Polskiej Akademii Nauk w Powsinie oraz Kampinoskim Parku Narodowym.

Stażę odbyły się w Regionalnych Dyrekcjach Ochrony Środowiska w Białymstoku, Bydgoszczy, Gorzowie Wielkopolskim, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Olsztynie, Opolu, Rzeszowie, Szczecinie oraz we Wrocławiu. Głównym celem pracy wykonywanej przez stażystów było wsparcie regionalnych dyrekcji ochrony środowiska w działaniach związanych z ochroną środowiska, w tym zachęcanie mieszkańców do aktywności na rzecz ochrony przyrody.

Łącznie przeszkolono 26 osób. Stażyści odbyli 3 miesięczne staże w regionalnych dyrekcjach ochrony środowiska i przepracowali łącznie prawie 12 300 godzin.

Źródło: GDOS

Source: GDOS

Green In-Service Trainings

A problem diagnostics before project implementation showed a need to provide support to regional environment protection directorates in terms of informing the society on legal nature conservation. One of the activities delivered within the project was a pilot program of green in-service trainings for the unemployed and those excluded from the labour market. There were 3-month long paid in-service trainings held in two cycles in 2019 and 2020.

Before commencement of work, at a training session in Sękocin Stary and Czosnów, the interns would have been trained in issues involving legal nature conservation, and would have been briefed on competences of regional environment protection directorates. The lectures were given among others by staff of the General Directorate for Environment Protection, Regional Environment Protection Directorates of Gdańsk, Olsztyn, Opole and Warsaw, "Ptasi Azyl" bird shelter, General Directorate for National Forests, Chief Inspectorate for Environment Protection [Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, GIOŚ], Police Academy of Legionowo, and Kampinos

National Park [Kampinoski Park Narodowy]. At the training, participants had a chance to take part in educational and on-site visits to the Forestry Research Institute [Instytut Badawczy Leśnictwa], the Botanical Garden of the Polish Academy of Science, Powsin [Ogród Botaniczny Polskiej Akademii Nauk w Powsinie] and the Kampinos National Park.

The in-service trainings were held at the Regional Environment Protection Directorates of Białystok, Bydgoszcz, Gorzów Wielkopolski, Katowice, Kielce, Kraków, Lublin, Łódź, Olsztyn, Opole, Rzeszów, Szczecin and Wrocław. The main objective of work performed by the interns was to provide support to regional environment protection directorates in their activities connected with environment protection, incl. to encourage the locals to be active in nature conservation.

In total, 26 people have been trained. The interns did 3 month long in-service trainings at regional environment protection directorates and worked in total for almost 12,300 hours.

Konkurs pn. „Interwencja dla przyrody”

Komendy i komisariaty policji w ramach zadania konkursowego opisały interwencje związane z ochroną przyrody. Podstawą prawną interwencji był m.in. Kodeks wykroczeń, Kodeks karny, Ustawa o ochronie przyrody, Ustawa prawo łowieckie, Ustawa o policji, Kodeks postępowania karnego, Ustawa o ochronie zwierząt, Ustawa o ochronie roślin, Ustawa o odpadach oraz Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa.

Wybrane do konkursu interwencje dotyczyły przede wszystkim ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów, obszaru Natura 2000, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, parku krajobrazowego i obszaru chronionego krajobrazu.

Konkurs miał na celu promowanie efektywnej ochrony przyrody oraz wiedzy na temat obszarów Natura

2000. Laureaci konkursu nagrodzeni zostali praktycznymi nagrodami – wysokiej klasy latarkami i lornetkami do wykorzystania w służbie lub pracy w terenie oraz książkami o tematyce przyrodniczej.

Źródło: GDOŚ

Kampania promocyjna

Celem kampanii było edukowanie, informowanie, w jaki sposób należy reagować, jeśli jest się świadkiem działań, wobec których zachodzi podejrzenie naruszenia ustawy o ochronie przyrody.

W ramach kampanii w Internecie oraz w środkach komunikacji miejskiej w sześciu największych miastach wojewódzkich (w Warszawie, Krakowie, Łodzi,

Wrocławiu, Poznaniu, Trójmieście) były emitowane spoty edukacyjne omawiające trzy najczęstsze naruszenia ustawy o ochronie przyrody.

Kampania dotarła do ponad 140 tys. użytkowników Facebooka i ponad 40 tys. użytkowników YouTube. Łączna liczba emisji spotów w środkach transportu miejskiego wyniosła ponad 450 tys. wyświetleń.

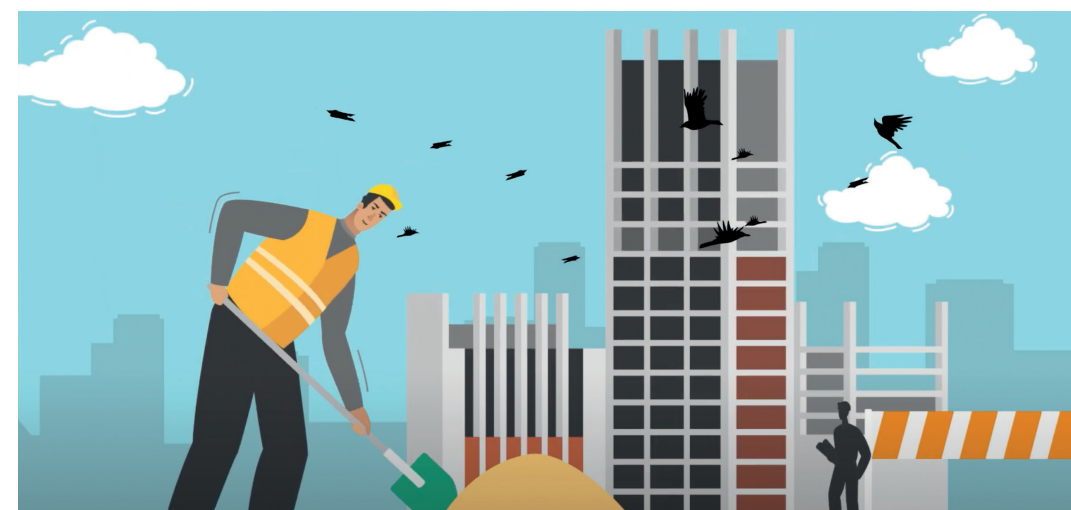
Źródło: GDOŚ

A competition entitled “An intervention for the nature” [Interwencja dla przyrody]

Police stations and precincts, as part of their competition task, were to describe their nature conservation interventions. Legal authority for the interventions were among others: Code of Misdemeanours [Kodeks wykroczeń], Penal Code [Kodeks karny], Nature Conservation Law [Ustawa o ochronie przyrody], Hunting Law [Ustawa prawo łowieckie], the Law on the Police [Ustawa o policji], Code of Penal Proceedings [Kodeks postępowania karnego], Animal Protection Law [Ustawa o ochronie zwierząt], Plant Protection Law [Ustawa o ochronie roślin], Waste Law [Ustawa o odpadach] and the National Safety Risks Map [Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa].

The interventions selected for the competition involved mainly plant, animal and fungi species protection, Natura 2000 protected areas, nature and landscape areas, landscape park, and protected landscape areas.

The competition was to promote an efficient nature protection and knowledge of Natura 2000 protected areas. The winners were awarded some practical rewards – high-quality flashlights and binoculars to be used in their service and/or field work, and books on the subject of nature.

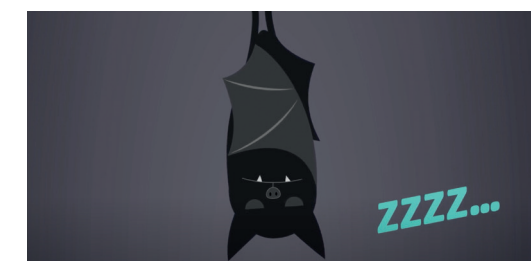

Source: GDOŚ

Promotion campaign

The objective of the campaign was to educate and inform, how to react if you witness events suspected of violating the nature conservation law.

As part of the campaign, one would broadcast educational TV spots in the Internet and public transport, in six biggest voivodship cities (Warsaw, Kraków, Łódź, Wrocław, Poznań, Gdańsk/Gdynia/Sopot) covering three most common violations of the nature conservation law.

Source: GDOŚ

The campaign reached more than 140 k Facebook users and more than 40 k YouTube users. In total, the spots have been displayed in public transport more than 450 k times.

Glosariusz podstawowych pojęć z zakresu przepisów o ochronie przyrody

Zawiera pojęcia z zakresu ochrony przyrody, które nie mają swojej definicji w ustawie o ochronie przyrody i mogą przysparzać trudności interpretacyjne lub być różnie pojmowane. Definicje zostały wypracowane na podstawie orzecznictwa sądów powszechnych, administracyjnych, Generalnej Dy-

rekcji Ochrony Środowiska oraz regionalnych dyrekcji ochrony środowiska. Glosariusz dostępny jest na stronie internetowej projektu, a także był rozdystrybuowany na wszystkich szkoleniach organizowanych w ramach projektu. Łącznie dotarł do ok. 1500 osób.

Źródło: GDOŚ

Zbiór orzeczeń sądowych z zakresu prawnej ochrony przyrody

Zbiór złożony jest z wykazów orzeczeń wraz z uzasadnieniami w sprawach karnych z zakresu ochrony przyrody, udostępnionych przez Ministerstwo Środowiska, oraz przez regionalne dyrekcje ochrony środowiska. Zbiór obejmuje orzecznictwo karne, w szczególności dotyczące przestępstw i wy-

kroczeń popełnianych na obszarach Natura 2000 oraz orzecznictwo administracyjne. Przedstawia sprawy, w których zebrany materiał dowodowy pozwolił na ukaranie przestępstw i wykroczeń przeciwko przyrodzie.

A glossary of key nature conservation terms

It covers nature conservation terms that lack a definition in the nature conservation law and may cause some interpretation difficulties, or be construed one way or another. Their definitions have been developed based on the case-law of common courts, administrative courts, the General Directorate for

Environment Protection and regional environment protection directorates. The glossary is available at the Polish website of the project, and also it has been circulated at all of the trainings organised within the project. It total, it reached some 1,500 people.

Compendium of legal nature conservation case-law

The compendium comprises a list of rulings, with their rationale, in penal law nature conservation cases, shared by the Ministry of Environment and regional environment protection directorates. The compendium covers penal law rulings, in particular

the ones involving offences and misdemeanours committed in Natura 2000 protected areas, and administrative rulings. It discusses cases, where evidence collected rendered it possible to punish environmental offences and misdemeanours.

Source: GDOŚ

WSPÓŁPRACA

Komitet sterujący

W ramach projektu został powołany Komitet Sterujący. Podstawową rolą Komitetu Sterującego było udzielanie wsparcia merytorycznego przy realizacji projektu, monitorowanie postępu prac oraz opiniowanie przeprowadzonych i planowanych działań.

W skład Komitetu Sterującego weszli przedstawiciele:

- Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska,
- Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska,
- Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury,
- Komendy Głównej Policji,
- Prokuratury Krajowej,
- Regionalnych Dyrekcji Ochrony Środowiska, w Gdańsku i Olsztynie.

Cykliczne spotkania Komitetu Sterującego umożliwiły efektywną realizację zaplanowanych w projekcie działań.

Źródło: AdobeStock

COOPERATION

Steering Committee

A Steering Committee was appointed within the Project. The primary role of the Steering Committee was to provide support, in terms of merits, in project delivery, to monitor progress of works, and to provide opinion on activities delivered and planned.

Among members of the Steering Committee, there were representatives of:

- General Directorate for Environment Protection,
- Chief Inspectorate for Environment Protection,
- National School of the Judiciary and the Prosecution Service,
- Police Headquarters,
- National Prosecutor's Office,
- Regional Environment Protection Directorates of Gdańsk and Olsztyn.

Regular meetings of the Steering Committee rendered it possible to successfully implement actions planned within the project.

Source: AdobeStock

Infografiki poradnikowe

Źródło: GDOŚ

Infographics

Source: GDOŚ

Source: AdobeStock

Algotymy współpracy

Jednym z działań realizowanych w ramach projektu było wypracowanie standardów współpracy pomiędzy organami ścigania a regionalnymi dyrekcjami ochrony środowiska.

W celu realizacji tego zadania w 2021 r. zorganizowano 5 spotkań o charakterze warsztatowym, w których udział wzięli przedstawiciele: Komendy Głównej Policji, 16 Komend Wojewódzkich Policji, Stołecznej Komendy Policji oraz przedstawiciele 16 regionalnych dyrekcji ochrony środowiska. Wsparcia podczas spotkań udzieliли pracownicy Szkół Policji

w Katowicach, Piłę i Słupsku oraz Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, a także przedstawiciele Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

W efekcie został opracowany algorytm współpracy – sposób postępowania i komunikacji regionalnych dyrekcji ochrony środowiska z organami ścigania w sytuacji przestępstwa w obszarze ochrony przyrody, a następnie zostały podpisane porozumienia o współpracy pomiędzy ww. instytucjami na poziomie danego województwa.

Cooperation algorithms

One of activities delivered within the project was to develop standards of cooperation between prosecution authorities and regional environment protection directorates.

To deliver the task, in 2021, 5 workshop meetings were held attended by representatives of: the Police Headquarters, 16 voivodship Police Stations, Warsaw Municipal Police, and representatives of 16 regional environment protection directorates. Staff of Police Academies of Katowice, Piła and Słupsk, and the Police Academy of Higher Education of Szczyt-

no, and representatives of the General Directorate for Environment Protection provided support at the meetings.

As a result, one developed a cooperation algorithm – a scheme of action and communication of regional environment protection directorates with the prosecution authorities in case of (an) environmental offence(s), and subsequently cooperation agreements have been signed by and between the above institutions at the level of the voivodship concerned.

PODSUMOWANIE – KLUCZOWE REZULTATY

- Dotarcie z tematyką projektu do ponad 200 tys. odbiorców;
- Podniesienie świadomości w zakresie prawa ochrony przyrody, w tym w ramach sieci Natura 2000, wśród społeczeństwa polskiego, w wyniku zrealizowania ogólnodostępnego kursu e-learningowego, a także przeprowadzonych działań w ramach kampanii edukacyjnej w mediach społecznościowych i komunikacji miejskiej;
- Umożliwienie nawiązania współpracy oraz integracja przedstawicieli różnych środowisk, ze szczególnym uwzględnieniem organów ścigania, władz

- sądowniczych, regionalnych dyrekcji ochrony środowiska i organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną środowiska;
- Podniesienie wiedzy i świadomości uczestników szkoleń (organów ścigania, sądownictwa) o minimum 50% – badane na podstawie pre- i post-testów, co w przyszłości może przyczynić się do zwiększenia egzekwowania przepisów prawa w zakresie przestępstw i wykroczeń przeciwko ochronie przyrody;
- Przeszkolenie łącznie ok. 12 tys. osób (w ramach szkoleń stacjonarnych i kursów e-learningowych).

SUMMARY – KEY RESULTS

- The project reached more than 200 k recipients;
- An increased awareness in terms of nature conservation law, incl. Natura 2000 network, among the Polish society, as a result of delivery of an e-learning course available all over Poland, and delivery of actions as part of an education campaign in social media and public transport;
- Facilitating a cooperation and integration of representatives of various sectors, with a special focus on the prosecution authorities, judicial authorities, regional environment protection directorates, and NGOs dealing with environment protection;

- Extending knowledge and raising awareness of training participants (prosecution authorities, judicial authorities) by at least 50% – research based on pre- and post-tests, which in the future may contribute to a better enforcement of the provisions of law in the area of environmental offences and misdemeanours;
- Training in total some 12 k people (at on-site and e-learning courses).

Notatki

Notes

Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa
tel.: +48 (22) 57 92 900
e-mail: kancelaria@gdos.gov.pl
www.gdos.gov.pl

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758 pn. „Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody”, finansowany ze środków Programu LIFE oraz ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Project LIFE15 GIE/PL/000758 entitled: “You have the right to an effective nature conservation”, financed from LIFE Program funds and funds of the National Fund for Environment Protection and Water Management